Uzgoj bamije (*Abelmoschus esculentus* L.)

Bamija (*Abelmoschus esculentus* L.) jednogodišnja je zeljasta biljka iz porodice sljezova (*Malvaceae*) podrijetlom iz tropskih i suptropskih područja Afrike i južne Azije. Uzgaja se zbog nezrelih, mesnatih plodova koji se koriste kao povrće, a cijenjeni su zbog visokog udjela vlakana, vitamina C, A i K, folata te minerala poput kalcija, magnezija i kalija.

Slika 1. Plod i sjeme bamije

Agroekološki uvjeti za uzgoj bamije

Bamija je izrazito toploljubiva biljka i za uspješan rast zahtijeva srednje dnevne temperature između 21 i 30 °C. Pri temperaturama nižim od 15 °C zaustavlja se rast, a mraz biljku uništava, pa se sadnja u našim uvjetima preporučuje tek kada prođe opasnost od kasnih proljetnih mrazeva, najčešće od sredine svibnja. Bamija najbolje uspijeva na osunčanim, dubokim, propusnim i humusnim tlima neutralne do slabo kisele reakcije (pH 6,0 – 6,8). Teška, zbijena i vodom zasićena tla treba izbjegavati jer pogoduju razvoju bolesti korijena.

Sjetva i sadnja bamije

Bamija se može sijati izravno na otvoreno ili uzgajati iz presadnica. Izravna sjetva obavlja se kada se tlo na dubini od 10 cm zagrije na najmanje 18 °C, najčešće u drugoj polovici svibnja. Sjeme se prije sjetve preporučuje namakati u mlakoj vodi 12 – 24 sata radi bržeg klijanja. Razmaci sadnje između redova iznose 50 – 90 cm, unutar reda 30 – 40 cm, a dubina sjetve 2 – 3 cm (Slika 1.).

Agrotehničke mjere u uzgoju bamije

Tlo se priprema duboko u jesen oranjem na 25 – 30 cm dubine, uz unošenje 30 – 40 t/ha zrelog stajskog gnoja, a u proljeće predsjetvenom obradom postiže se mrvičasta struktura površinskog sloja. Okvirno se preporučuje 60 – 80 kg/ha dušika (N), 80 – 100 kg/ha fosfora (P_2O_5) i 100 – 120 kg/ha kalija (K_2O), pri čemu se dušik daje podijeljeno kako bi se izbjegao prekomjerni vegetativni rast nauštrb plodonošenja. Tijekom vegetacije provode se redovito okopavanje, plijevljenje i nagrtanje. Iako dobro podnosi sušu,

za stabilne prinose potrebno je osigurati ravnomjerno navodnjavanje, osobito u fazi cvatnje i formiranja plodova, a malčiranje slamom ili crnom folijom dodatno smanjuje gubitak vode.

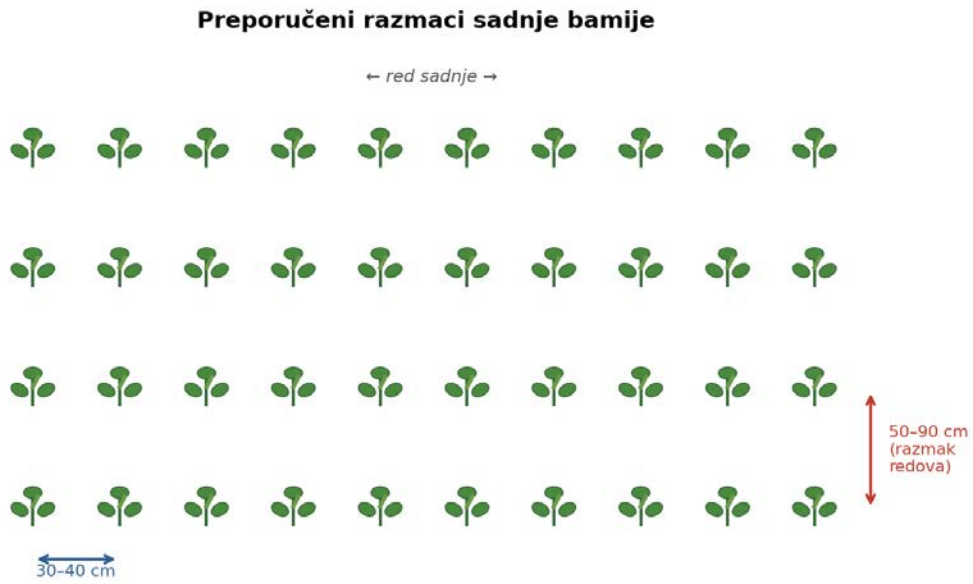

Slika 2. Preporučeni razmaci sadnje bamije

Bolesti i štetnici bamije

Zaštita bamije od bolesti i štetnika uglavnom se temelji na preventivnim mjerama poput pravilnog plodoreda, korištenja zdravog sjemena i održavanja optimalnih uvjeta uzgoja. Od bolesti se mogu pojaviti pepelnica, trulež korijena i različite gljivične infekcije, osobito u uvjetima povećane vlage. Među štetnicima najčešće se javljaju lisne uši, grinje i štitasti moljci, koji mogu smanjiti rast biljke i kvalitetu plodova. Pravovremena zaštita i redovito praćenje usjeva važni su za očuvanje zdravstvenog stanja nasada.

Berba i skladištenje bamije

Berba bamije započinje približno 50 do 70 dana nakon sjetve, ovisno o sorti i uvjetima uzgoja. Plodovi se beru dok su mladi, nježni i duljine oko 3 do 10 cm, najčešće svaka dva do tri dana, jer brzo prerastaju i postaju tvrdi te vlaknasti. Redovita berba potiče stvaranje novih plodova i produljuje razdoblje proizvodnje. Prilikom berbe preporučuje se korištenje rukavica zbog sitnih dlačica na biljci koje mogu izazvati iritaciju kože. Prinos bamije kreće se od 8 -20 t/ha. Plodovi vrlo brzo gube vodu i zato ih treba što prije ohladiti na oko 10 °C, pakirati u manje jedinice ambalaže, pokrivene folijom. Na prodajnom mjestu može se održati samo kratko, 2 do 3 dana na 7 °C.

Dr. sc. Boris Ravnjak